

TIETOSUOJAILMOITUS

31.5.2024

Kuvaus henkilötietojen käsittelystä tieteellisessä tutkimuksessa
(tietosuojailmoitus EU (679/2016) 13, 14, 30 artikla) (06.11.2019)

Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa – LIITU-tutkimus

Tutkimukseen osallistuvat ovat vuosina 2023–2024 iältään 7–20-vuotiaita, ja heitä on n. 7000–8000 henkilöä. Rekrytointi tapahtuu oppilaitosten kautta. Kaupungeilta/kunnilta pyydetään oppilaitoksia koskevat tutkimusluvut.

Mikäli osallistut vain kyselytutkimukseen, sinusta EI kerätään nimi- tai yhteystietoja EIKÄ kyselyvastauksiasi yhdistetä jäljempänä mainittaviin rekistereihin.

Mikäli osallistut kyselyn lisäksi liikemittarimittaukseen, sinusta kerätään etukäteen täytettävän suostumuksen yhteydessä seuraavat henkilötiedot: nimi, osoite, sähköpostiosoite ja henkilötunnus. Osallistuessasi kysely- ja liikemittaukseen, saat henkilökohtaisen ID-numeron, joka kysytään kyselytutkimuksen alussa. Tutkimuksen yhteydessä sinusta kerätään seuraavat tiedot: kyselyvastaukset sekä liikemittaritiedot paikallaanolosta, liikkumisesta ja unesta. Osoitetietoa käytetään koulumatkan pituuden laskemiseksi. Lisäksi se yhdistetään Suomen ympäristökeskuksen paikkatietoaineistoon liikkumisympäristön kuvaamiseksi. ID-numerosi avulla kysely- ja liikemittausaineistot on mahdollista yhdistää toisiinsa. Henkilötunnus tarvitaan, jotta sinulta saadut tiedot voidaan mahdollisesti tutkimuksen myöhemmässä vaiheessa yhdistää rekisteritietojen kanssa. Voit osallistua tutkimukseen myös ilman, että ilmoitat henkilötunnustasi. Tässä tapauksessa tietojasi ei yhdistetä rekisteritietoihin. Mikäli olet nyt alaikäinen ja ehdit täyttää 18 vuotta ennen tietojen yhdistämistä, sinulta pyydetään erillinen lupa tietojen yhdistämiseen. Kun nyt kerättyjen tietojen yhdistäminen rekisteritietoihin aloitetaan, sinulle lähetetään tarkempaa tietoa rekisteritietojen käytöstä. Tietojasi voidaan yhdistää seuraavien rekistereiden tai näitä rekistereitä mahdollisesti myöhemmin korvaavien rekistereiden kanssa:

- sairauksia ja niiden hoitoa koskevia rekisteritietoja [terveydenhuollon palveluidenkäyttörekisterit (hoitoilmoitusjärjestelmät Hilmo ja avo-Hilmo)],
- Kelan lääkerekisteri,
- Työeläkevakuutusrekisterit (mm. ennenaikaiset eläkkeet),
- asevelvollisuusrekisteri,
- Tilastokeskuksen väestötilastot (mm. tulevat tulotiedot ts. folk-moduulit),

- Koski-opinto- ja tutkintorekisteri,
- Suomen ympäristökeskuksen paikkatietoaineistot; kodin ja koulun osoitteet koulumatkan pituuden laskemiseksi ja liikkumisympäristön kuvaamiseksi

Tämä tietosuojailmoitus on saatavissa LIITU-hankkeen verkkosivulla (www.ukkinstituutti.fi/liitu), josta löytyvät myös mahdolliset sisältöpäivitykset. Tietosuojailmoitus on nähtävissä tutkimuskyselyyn vastattaessa sekä liikemittarimittauksen sähköisessä suostumusjärjestelmässä.

Henkilötietojen käsittelyn oikeudellinen peruste tutkimuksessa/arkistoinnissa

Käsittely on tarpeen tieteellistä tai historiallista tutkimusta taikka tilastointia varten ja se on oikeasuhtaista sillä tavoiteltuun yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen nähden (tietosuojalaki 4.1 § 3-kohta).

Tutkimuksessa käsitellään seuraavia erityisryhmiin kuuluvia henkilötietoja taikka rikkomuksia ja rikostuomioita: Etninen alkuperä ja Terveys.

Erityisten henkilötietoryhmien käsittelykiellosta poiketaan seuraavalla perusteella: Yleisen edun mukainen tieteellinen tai historiallinen tutkimustarkoitus tai tilastollinen tarkoitus (tietosuojalaki 6 §)

Henkilötietojen siirto EU/ETA ulkopuolelle

Kerättyjä tietoja saatetaan käyttää pseudonymisoituina kansainvälisessä tutkimusyhteistyössä. Tällaisessa yhteistyössä huolehditaan henkilötietojen käsittelyä koskevista suojatoimista.

Henkilötietojen suojaaminen

Henkilötietojen käsittely tässä tutkimuksessa perustuu asianmukaiseen tutkimussuunnitelmaan ja tutkimuksella on vastuuhenkilö. Henkilötietojasi käytetään ja luovutetaan vain historiallista/ tieteellistä tutkimusta taikka muuta yhteensopivaa tarkoitusta varten (tilastointi) sekä

muutoinkin toimitaan niin, että sinua koskevat tiedot eivät paljastu ulkopuolisille.

Tutkimukselle on annettu eettinen ennakkoarvio ☒ Kyllä

Tutkijat ovat suorittaneet tietosuoa- ja tietoturvakoulutukset ☒ Kyllä

Sopimukset tutkimusavustajien ja/tai henkilötietojen käsittelijöiden/yhteisrekisterinpitäjien kanssa ☒ Kyllä

Tunnistettavuuden poistaminen

Suorat tunnistetiedot poistetaan suojatoimena aineiston perustamisvaiheessa (pseudonymisoitu aineisto, jolloin tunnistettavuuteen voidaan palata koodin tai vastaavan tiedon avulla ja aineistoon voidaan yhdistää uusia tietoja).

Tutkimuksessa käsiteltävät henkilötiedot suojataan

☒ käyttäjätunnuksella ☒ salasanalla ☒ kulunvalvonalla (fyysinen tila)

Tutkimuksesta on laadittu tietosuojan vaikutustenarviointi ja henkilötietojen käsittelystä tutkimusavustajien kanssa sovitaan erikseen.

Kyselyaineiston rekisteröinti ja hallinta

Kyselyyn vastaajien henkilö-, koulu- ja luokkatiedot ovat tiedossa vain tutkimuksesta vastaavilla henkilöillä ja tietoja säilytetään erillään tutkimusaineistosta asianmukaisesti tietosuojatuilla kovalevyillä lukitussa tilassa Jyväskylän yliopistossa. Lukitun tilan ja tietojen salauksen hallinta on vain hankkeen johtajalla ja masterdatan hallinnoinnista vastaavalla tutkijalla. Sekä hankkeen johtaja että datan hallinnoinnista vastaava tutkija osallistuvat tietosuojaan liittyviin koulutuksiin, jotta tutkimuksella on ajantasainen tieto voimassa olevista ohjeistuksista, kuten EU:n yleisestä tietosuojasetuksesta (GDPR).

Oppilaitoskohtaisia tuloksia ei luovuteta ulkopuolisille ja tuloksia toimitetaan kouluille vain, jos vastaajia on vähintään 20, jotta osallistujan yksilösuoja säilyy. Lisäksi aineistoa analysoidaan ilman edellä mainittuja henkilö-, koulu- ja luokkatietoja, ja syntymäkuukausi ja -vuosi tiedot uudelleen luokitellaan ikä-muuttujaksi. Aineistoa analysoidaan aina isompina tilastollisina kokonaisuuksina.

Laiton tietoihin pääsy on tehty erittäin epätodennäköiseksi. Tietojen asiaton käyttö edellyttäisi tietomurtoa. Tietojen katoaminen on epätodennäköistä, sillä tietoja ei ole tarpeen siirtää fyysisesti eikä ko. tietoja jaeta myöskään tutkimusryhmän sisällä. Lisäksi alkuperäisaineistoa ei julkaista missään. LIITU-tutkimuksen kyselyaineistot, ilman oppilaitos- ja luokkatietoja, säilytetään Jyväskylän yliopistolla verkkoasemalla henkilökohtaisen käyttäjätunnuksen ja salasanan takana 60 vuotta seurantalutkimusta varten. Tässä tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita väestötason tilannetiedoista, jolloin aineisto säilytetään siinä muodossa, että yksilön anonymiteetti säilyy.

Liikemittarilla mitatun ja yhdistetyn aineiston rekisteröinti ja hallinta

Tutkimukseen osallistuvan nimi- ja osoitetietoja käytetään liikemittarin takaisin saamisen varmistamiseksi ja henkilökohtaisten mittauspalautteiden toimittamiseksi. Lisäksi osoitetietoja käytetään koulumatkan pituuden laskemiseksi ja ne yhdistetään Suomen ympäristökeskuksen paikkatietoaineistoon liikkumisympäristön kuvaamiseksi. Osoitetiedot säilytetään tietoturvallisesti muiden henkilötietojen tapaan. Väestörekisteristä haetaan päivitettyt yhteystiedot siinä vaiheessa, kun seurantalutkimus alkaa. Osallistuneiden henkilötiedot ovat tiedossa vain sähköisen suostumusjärjestelmän pääkäyttäjällä ja liikemittaridatan hallinnoinnista vastaavalla tilastotieteillä. Henkilötietoja säilytetään UKK-instituutissa erillään tutkimusaineistosta henkilökohtaisella käyttäjätunnuksella ja salasanalla suojattuna. Lisäksi henkilötunnukset säilytetään erillään opiskelijan yhteystiedoista ja ainoastaan UKK-instituutin sähköisen suostumusjärjestelmän pääkäyttäjällä on pääsy näihin tunnuksiin. Tietojen asiaton käyttö edellyttäisi tietomurtoa. Tietojen katoaminen on epätodennäköistä, sillä tietoja ei siirretä fyysisesti, eikä tunnistetietoja jaeta tutkimusryhmän sisällä. Myös liikemittariaineisto analysoidaan isompina tilastollisina kokonaisuuksina siten, ettei yksittäistä osallistujaa ole mahdollista tunnistaa. Kyselyn ja liikemittariaineiston yhdistäminen tapahtuu tutkimustunnuksen avulla, jolloin tutkittavien henkilöllisyys paljastuu hetkellisesti tutkijoille. Liikemittarilla kerätty aineisto säilytetään UKK-instituutin verkkoasemalla henkilökohtaisella käyttäjätunnuksella ja salasanalla suojattuna 60 vuotta.

Henkilötietojen käsittely tämän tutkimuksen päättymisen jälkeen

Aineistoa on tarkoitus käyttää seurantalutkimuksissa. Aineistoa on tarkoitus säilyttää 60 vuotta. Aineiston säilytystarvetta arvioidaan 5 vuoden välein. Aineiston pitkä säilytysaika edellyttää myös aineiston tietoturvallisesta säilyttämisen arviointia määräajoin.

Rekisterinpitäjä(t) ja tutkimuksen tekijät

Tämän tutkimuksen yhteisrekisterinpitäjät ovat Jyväskylän yliopisto ja UKK-Instituutti.

Jyväskylän yliopisto, Seminaarinkatu 15, PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto. Vaihde (014) 260 1211, Y-tunnus 0245894-7. Jyväskylän yliopiston tietosuojavastaava: tietosuoja(at)jyu.fi, puh. 040 805 3297.

UKK-instituutti, Kaupinpuistonkatu 1, 33500 Tampere. Y-tunnus: 0427806-9. info(a)ukkinstituutti.fi. UKK-instituutin tietosuojavastaava: tietosuoja@ukkinstituutti.fi, puh. 046 922 1658.

Tutkimuksen vastuullinen johtaja:

Jyväskylän yliopisto (tutkimuskokonaisuus ja kyselyaineistot): Sami Kokko, 040 805 3561, sami.p.kokko@jyu.fi, L 329 Keskussairaalantie 4.

UKK-instituutti (liikemittariaineisto): Tommi Vasankari, 040 505 9157, tommi.vasankari@ukkinstituutti.fi, Kaupinpuistonkatu 1, 33500 Tampere.

Yhteyshenkilö kyselyihin liittyen: projektitutkija Riikka Hämylä, riikka.e.hamyla@jyu.fi, 050 521 6132.

Yhteyshenkilö liikemittauksiin liittyen: liikuntasuunnittelija Katriina Ojala, katriina.ojala@ukkinstituutti.fi, 050-3730270

Tutkimuksen suorittajat: Henkilötietoja käsittelevät ovat sopimussuhteessa yliopistoon tai UKK-instituuttiin. Lisätietoja henkilöistä saa tutkimuksen johtajilta.

Tässä tutkimuksessa henkilötietojen käsittelijöitä ovat: Jyväskylän yliopistossa liikuntatieteellisessä tiedekunnassa kyselyaineiston hallinnoinnista vastaava tilastotieteilijä ja informaatioteknologian tiedekunnassa Sami Äyrämö, UKK-instituutissa liikemittariaineiston hallinnoinnista vastaava tilastotieteilijä, sekä sähköisen suostumusjärjestelmän pääkäyttäjä ja Webropol -sähköisen kyselyjärjestelmän pääkäyttäjä.

Aineistoa (pseudonymisoitu aineisto) tullaan käyttämään LIITU-tutkijoiden jatkoanalyysissa ja raporteissa (JY, UKK-instituutti, KiHu, Jamk/Likes, Valtion liikuntaneuvosto, Folkhälsan, Turun yliopisto (TuY), Tampereen yliopisto (TaY), SUEK, Suomen paralympiakomitea sekä opetus- ja kulttuuriministeriö), opinnäytetöissä (JY, TaY, TuY) sekä yhteistyötutkimuksissa, kuten STYLE (Tulevaisuuden tutkimuskeskus (TuY), Suomen ympäristökeskus, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy sekä Turun kauppakorkeakoulu (TuY)). Aineistoa saatetaan käyttää myös mahdollisissa kansainvälisissä tiedejulkaisuissa, joissa vertaillaan eri maiden vastaavia tietoja.

Rekisteröidyn oikeudet

Oikeus saada pääsy tietoihin (tietosuoja-asetuksen 15 artikla) Sinulla on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö henkilötietojasi ja mitä henkilötietojasi käsitellään. Voit myös halutessasi pyytää jäljennöksen käsiteltävistä henkilötiedoista.

Oikeus tietojen oikaisemiseen (tietosuoja-asetuksen 16 artikla) Jos käsiteltävissä henkilötiedoissasi on epätarkkuuksia tai virheitä, sinulla on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.

Oikeus tietojen poistamiseen (tietosuoja-asetuksen 17 artikla) Sinulla on oikeus vaatia henkilötietojesi poistamista tietyissä tapauksissa. Oikeutta tietojen poistamiseen ei kuitenkaan ole, jos tietojen poistaminen estää tai vaikeuttaa suuresti käsittelyn tarkoituksen toteutumista tieteellisessä tutkimuksessa.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (tietosuoja-asetuksen 18 artikla) Sinulla on oikeus henkilötietojesi käsittelyn rajoittamiseen tietyissä tilanteissa kuten, jos kiistät henkilötietojesi paikkansapitävyyden.

Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen (tietosuoja-asetuksen 20 artikla) Sinulla on oikeus saada toimittamasi henkilötiedot jäsennellyssä, yleisesti käytetyssä ja koneellisesti luettavassa muodossa, ja oikeus siirtää kyseiset tiedot toiselle rekisterinpitäjälle, jos se on mahdollista ja käsittely suoritetaan automaattisesti.

Oikeuksista poikkeaminen. Tässä kuvatuista oikeuksista saatetaan tietyissä yksittäistapauksissa poiketa tietosuoja-asetuksessa ja Suomen tietosuoja-laissa säädetyillä perusteilla siltä osin, kuin oikeudet estävät tieteellisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Profilointi ja automatisoitu päätöksenteko

Tutkimuksessa henkilötietojasi ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon. Tutkimuksessa henkilötietojen käsittelyn tarkoituksena ei ole henkilökohtaisten ominaisuuksiesi arviointi, ts. profilointi vaan henkilötietojasi ja ominaisuuksia arvioidaan laajemman tieteellisen tutkimuksen näkökulmasta.

Rekisteröidyn oikeuksien toteuttaminen

Jos sinulla on kysyttävää rekisteröidyn oikeuksista, voit olla yhteydessä yliopiston tietosuojavastaavaan. Kaikki oikeuksien toteuttamista koskevat pyynnöt toimitetaan Jyväskylän yliopiston kirjaamoon. Kirjaamo ja arkisto, PL 35 (C), 40014 Jyväskylän yliopisto, puh. 040 805 3472, e-mail: kirjaamo(at)jyu.fi. Käyntiosoite: Seminaarinkatu 15 C-rakennus (Yliopiston päärakennus, 1. krs), huone C 140.

Tietoturvaloukkauksesta tai sen epäilystä ilmoittaminen Jyväskylän yliopistolle <https://www.jyu.fi/fi/yliopisto/tietosuojaailmoitus/ilmoita-tietoturvaloukkauksesta>

Sinulla on oikeus tehdä valitus erityisesti vakinaisen asuintai työpaikkasi sijainnin mukaiselle valvontaviranomaiselle, mikäli katsot, että henkilötietojen käsittelyssä rikotaan EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (EU) 2016/679. Suomessa valvontaviranomainen on tietosuojavaaltuutettu.

Tietosuojavaaltuutetun toimisto: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki, PL 800, 00531 Helsinki
Puhelinvaihe: 029 566 6700
Sähköposti (kirjaamo): tietosuoja@om.fi